

Literatura – Kultura dětí – studijní materiál

- Adámek K. 1900: *Lid na Hlinecku*. Praha, Archeologická komise při České akademii císaře F. Josefa pro vědy, slovesnost a umění.
- Alan J. 1989: *Etapy života očima sociologie*. Praha, Panorama.
- Altman K. 2000: *Trampové a moc. K problematice postavení trampského hnutí ve společnosti od počátku 20. let do současnosti*. Český lid 87, 3: 223-238.
- Ariès P. 1975: *Geschichte der Kindheit*. München, Carl Hanser Verlag.
- Bačkora Š. 1855: *Dětské hry a zábavy*. Praha.
- Bartoš F. 1888: *Naše děti*. Brno, J. Barvič.
- Bartoš F. 1898: *Čítanka pro školy obecné, díl I. a naše dětská literatura prostonárodní*. Komenský 26, 13: 177.
- Bartoš F. 1901 *Líšeň*. Brno, vlastním nákladem.
- Bausinger H. 1987: *Kultur für Kinder – Kultur der Kinder*. In: Köstlin K. ad. (ed.): *Kinderkultur*. Bremen, Bremer Landesmuseum für Kunst- und Kulturgeschichte, 11-18.
- Beneš B. 1988: *Výroční občůzky dětí v brněnském sídlišti*. In: Frolec V. (ed.): *Obřadní občůzky*. Uherské Hradiště, Slovákcké muzeum v Uh. Hradišti a Ústav lidové kultury ve Strážnici, 161-166.
- Bittnerová D. 1998: *Dětský památník - příklad transmise a transformace kulturního fenoménu*. In: Kol. autorů: *Transmise kultury a škola*. Cahiers du Cefres 15, Praha, Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách: 159-170.
- Bittnerová D. 1999: *Téma dopisu v naivní poezii dospívajících dívek*. Český lid 86, 4: 311-324.
- Bittnerová D. 1999: *Transmise dětských formalizovaných her v herním repertoáru dětské skupiny*. Český lid 86, 4: 315-323.
- Bittnerová D. 1996: *Přezdívka v kontextu kultury dětské skupiny*. In: *Lidé města 8*. Praha, Institut základů vzdělanosti ad.: 55-62.

- Bittnerová D. 1999: *Skákání gumy v druhé polovině 90. let 20. století*. In: Lidé města 2. Praha, Institut základů vzdělanosti ad.: 107-121.
- Blažek B. – Olmrová J. 1986: *Průhledy do dětství*. Praha, Avicenum.
- Bláha A. I. 1930²: *Sociologie dětství*. Praha – Brno, Dědictví Komenského v Praze a Ústřední spolek jednot učitelských na Moravě.
- Bočková H. 1980: *Možnosti využití dětského kolektivu při dokumentaci lidové hmotné kultury*. In: Frolec V. (ed.): *Dítě a tradice lidové kultury*. Brno, Blok: 153-158.
- Bornemann E. 1972: *Das Bild des Geschlechtlichen in den Liedern, Reimen, Versen und Sprüchen deutschsprachigen Grosstadtkinder*. Jahrbuch für Volksliedforschung 17: 181 – 207.
- Borsdorf U. – Grütter H. T. (ed.) 1999: *Orte der Erinnerung. Denkmal, Gedenkstätte, Museum*. Frankfurt – New York, Campus: 1- 10.
- Brednich R. W. 1982: *Zum Stellenwert erzählter Lebensgeschichten in komplexen volkskundlichen Feldprojekten*. In: Brednich R. W. ad. (ed.): *Lebenslauf und Lebenszusammenhang. Autobiographische Materialien in der volkskundlichen Forschung*. Freiburg i. Br.: 46-70.
- Čajánková D. – Musil J. 1984: *Děti a sídliště*. Praha, Výzkumný ústav výstavby a architektury.
- Čapek K. 1971: *K přírodopisu anekdoty. Marsyas čili na okraj literatury (1919-1931)*. Praha, Československý spisovatel: 45-54.
- Čečetka F. J. 1900: *Od kolébky do hrobu*. Praha.
- Čelakovský F. L. 1946 (1822 – 27¹): *Slovanské národní písně*. Praha. (kritické vydání K. Dvořáka).
- Dufek J. 1893: *Naše Horácko jindy a nyní*. Velké Meziříčí, vlastním nákladem.
- Ekrem C. 2000: *Variation and Continuity in Childrens Counting-out Rhymes*. In: Honko L. (ed.): *Thick Corpus, Organic Variation and Textuality in Oral Tradition*. Studia Fennica 7, Finnish Literature Society.

- Erben K. J. 1864: *Prostonárodní české písně a říkadla. S přílohou nápěvů*. Praha, Jaroslav Pospíšil.
- Fielhauer P. 1978: *Kinder- „Wechsel“ und „Böhmisch-Lernen“*. *Sitte, Wirtschaft und Kulturvermittlung im früheren niederösterreichisch-tschechoslowakischen Grenzgebiet*. In: *Österreichische Zeitschrift für Volkskunde*, nová série, svazek 32: 115-148.
- Feifalik J. 1986: *Lidové hry z Moravy*. Praha, Odeon.
- Fischer H. 1988: *Rätsel, Scherzfrage, Witz*. *Fabula* 29: 73-95.
- Fischer H. 1995/96: *Kinderfolklore*. *Rheinisches Jahrbuch für Volkskunde* 31: 181-224.
- Fousek F. 1924: *Auszählreime aus Nennowitz*. In: *Heimatbüchlein der Brünner deutschen Sprachinsel* 1: 65-67.
- Frolec V. 1980: *Formování kolektivu v nových částech obcí*. In: Frolec V. (ed.): *Dítě a tradice lidové kultury*. Brno, Blok: 78-83.
- Frolcová V. 1997: *Místní a regionální tradice lidové kultury v životě dětí jako perspektivní hodnoty domova*. In: Schauerová A. a kol.: *Kde jsme doma. Mentální reprezentace domova jako výraz kulturního vědomí dětí z folklorních souborů*. Strážnice, Ústav lidové kultury: 69-101.
- Frolcová V. 2000: *Jidáš v povědomí a velikonoční tradici dětí*. *Český lid* 87, 2: 135-152.
- Frolcová V. 2003: *Jak slaví a neslaví velikonoce*. In: Pospíšilová J. (ed.): *Rajče na útěku*. Brno, Doplněk a Etnologický ústav AV ČR: 133-184.
- Grycová, J. 1997: *Velikonoční hrkání chlapců z Miroslavi a okolí*. *Český lid* 84, 2: 149-156.
- Hengst H. 1981: *Tendenzen der Liquidierung von Kindheit*. In: týž – Köhler M. – Riedmüller M. – Wambach M. (ed.): *Kindheit als Fiktion*. Frankfurt.

Hlôšková H. 1997: *K problematike formovania historického povedomia detí a mládeže*. In: Společenství dětí a kultura. Strážnice, Ústav lidové kultury: 92-100.

Hrabalová O. 1975: *Dětský folklór. K současnému stavu jeho českých pramenů a literatury*. Český lid 62, 3: 140-150.

Hrabalová O. 1957: *Folklór dětí v díle Františka Bartoše*. In: Ze života a díla Františka Bartoše. Sborník studií. Gottwaldov, Krajské museum v Gottwaldově: 81-86.

Hrabalová O. 1959: *K dětskému folklóru a jeho třídění*. Český lid 46, 3: 97-103.

Jak žije folklór mezi dětmi. 1980. Hrabalová O., Jelínková Z., Pospíšilová J., Šrámková M., Toncrová M. Národopisné aktuality 17, 1: 31-38.

Hrabalová O. 1982: *Dětské hry, říkadla a hádanky*. In: Náš kraj. Moravská Nová Ves – Brno, JZD Jana Černého, Muzejní a vlastivědná společnost: 219-236.

Janáček L. 1905: *Nápěvky dětské mluvy*. Český lid 14: 416-419.

Jelínková Z. 1971: *Soupis literatury k dětskému folklóru a k práci v dětském souboru lidových písní a tanců*. In: Bulletin Taneční bibliografie, sv. 9, Praha, Ústav pro kulturně výchovnou činnost.

Jelínková Z. 1954: *Dětské hry a říkadla z Horňácka*. Praha, SNKLHU.

Jelínková Z. 1983: *Dětské hry, říkadla, písně a popěvky z Horácka*. Třebíč, OKS B. Václavka.

Jelínková Z. 1984: *Jak si hrají děti v Ořechově*. Brno, OKS Brno-venkov. Spolu s Š. Homolkovou.

Jelínková Z. 1985: *Dětské taneční hry z Valašska*. Gottwaldov, OKS.

Jelínková Z. 1967: *Říkadla, hry a tance dětí z Dolňácka*. Uherské Hradiště, Okresní osvětový dům.

Jelínková, Z. 1982: *Za našo rájó*. Brno, MKS S. K. Neumanna.

- Messerli, A. 1993: *Kinderfolklore*. In: Enzyklopädie des Märchens, sv. 7, Berlin – New York, de Gruyter: 1269-1278.
- Kučera, M. 1992: *Školní etnografie. Přehled problematiky*. Pedagogická fakulta UK, Praha.
- Laudová, H. 1970: *Otázky takzvaného dětského folklóru*. Taneční listy 8: 11-13.
- Leščák M. – Sirovátka O. 1982: *Folklór a folkloristika*. Bratislava, Smena.
- Librová H. 1994 : *Pestří a zelení. Kapitoly o dobrovolné skromnosti*. Brno, Veronika – Hnutí Duha.
- Librová H. 1988: *Láska ke krajině?* Brno, Blok.
- Matějček Z. 1994: *Co děti nejvíc potřebují*. Praha, Portál.
- Mátlová-Uhrová L. 1975: *Ukolébavky, houpačky a hry s batolaty na Hané*. Brno, MKS.
- Mátlová-Uhrová L. 1978: *Děti na Hané. Jejich výtvarně tvořivé hry a zábavy v přírodě*. Prostějov, OKS.
- Mátlová-Uhrová L. 1985: *Taneční hry dětí na Hané*. Ostrava, KKS.
- Melicherčík A. 1959: *Slovenský folklór*. Chrestomatia. Bratislava, SAV.
- Mitterauer M. 1996: *Rodiny v napětí společenských vývojových tendencí*. Etnologické rozpravy 1: 109-125.
- Nosál I. 2002: *České dětství v kontextu socialismu a postsocialismu: diskurzy a reprezentace*. Sborník prací fakulty sociálních studií brněnské univerzity. Sociální studia 8. Sociologie jako umění Možného. K sedmdesátinám brněnského sociologa. Brno, Masarykova univerzita.
- Opie I. a P. 1969: *Children's Games in Street and Playground*. Oxford, Oxford University.
- Pachtová M. 1985: *Hanáckým dětem*. Prostějov, OKS.
- Pachtová M. 1987: *Hanáckým dětem II. Dětský rok*. Prostějov, OKS.
- Peetsch R. 1957: *Berliner Kinderspiele der Gegenwart*. Berlin, Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin.

- Peck E. 1884: *Valašské národní písně a říkadla s nápěvy do textu vřaděnými*. Brno, vlastním nákladem.
- Pernica B. 1952: *Říkadla, škádlivky, lidové hry a písně. Moravské Horácko a Podhorácko*. Havlíčkův Brod, Krajské nakladatelství.
- Pinon R. 1967: *Probleme einer europäischen Kinderspielforschung*. Hessische Blätter für Volkskunde 58: 9-45.
- Pospíšilová J. 1980: *Současné zvykoslovné tradice v životě dětí*. In: Frolec V. (ed.): *Dítě a tradice lidové kultury*. Brno, Blok: 106-109.
- Pospíšilová J. 1988: *Jak chodí Mikuláši v Brně na Heinrichově ulici*. In: Frolec V. (ed.): *Obřadní občůzky*. Slováké muzeum v Uh. Hradišti a Ustav lidové kultury ve Strážnici, Uherské Hradiště: 77-83.
- Pospíšilová J. 1990: *O hrách a zábavách dnešních dětí*. In: Toncrová M. (ed.): *Národopisné studie o Brně*. Brno, ÚEF ČSAV: 172-184.
- Pospíšilová J. 1993: *Folklór a život dětí*. In: O. Sirovátka a kol.: *Město pod Špilberkem. O lidové kultuře, tradicích a životě lidí v Brně a okolí*. Brno, Doplněk: 110-121.
- Pospíšilová J. 1994: *Die Identifikationszüge der gegenwärtige Kinderfolklore*. In: Krekovičová E. (ed.): *Folklore in the Identifikation Processes of Society*. Bratislava, Ústav etnológie SAV: 33-36.
- Pospíšilová J. 1994: *Lidová slovesnost a humor ve školních lavicích*. In: *Tradičná ludová kultúra a výchova v Európe*. Nitra, Katedra folkloristiky a regionalistiky VŠPg: 87-292.

- Pospíšilová, J. 1997: *Náramky přátelství - nadnárodní prvek v současném odívání mládeže*. In: Evropský kulturní prostor - jednota v rozmanitosti. (Europäischer Kulturraum - Einheit in Vielfalt.) Sborník z 10. Etnokartografického symposia (Třešť 25. - 29. 3. 1996). Supplement Českého lidu 84: 230-234.
- Pospíšilová, J. 1999: *Jak sme řepotali*. Národopisná revue 9, 2: 91-94.
- Pospíšilová, J. 2001: *Bilder der Kindheit in Erinnerungen*. Lebensgeschichten der Wiener Tschechen. In: Roth K. (ed.) Nachbarschaft. Interkulturelle Beziehungen zwischen Deutschen, Polen und Tschechen. Münchener Beiträge zur Interkulturellen Kommunikation. Band 11. Waxmann: 117-131.
- Pospíšilová J. 2002: *Dítě a práce*. Národopisná revue 12, 2: 68-71.
- Pospíšilová J. 2003: *Co si školáci vyprávějí*. In: Pospíšilová J. (ed.): Rajče na útěku. Brno, Doplněk a Etnologický ústav AV ČR: 17-72.
- Qvortrup J. 1995: *Childhood in Europe: a New Field of Social Research*. In: Chisholm L. – Büchner P. – Krüger H. – Bois-Reymond M. (ed.): Growing Up in Europe. Berlin, New York, Walter de Gruyter.
- Reboul O. 1980: *Kiedy słowo jest bronią*. In: Język i społeczeństwo. Warszawa, 310- 315.
- Rosenbaum H. 1997.: *Perspektiven einer volkskundlichen Familien- und Kindheitsforschung*. Zeitschrift für Volkskunde 67: 1, 42-56.
- Röhrich L. 1980: *Der Witz. Seine Formen und Funktionen*. München, DTV.
- Röhrich L. 1987: *Kinderreim und Kinderspiel gestern und heute*. In: Köstlin K. ad. (ed.): Kinderkultur. Bremen, Bremer Landesmuseum für Kunst- und Kulturgeschichte: 199-218.
- Rühmkorf P. 1967: *Über das Volksvermögen. Exkurse in den literarische Untergrund*. Reinbeck bei Hamburg, Rowohlt.

- Salner P. 1979: *K postaveniu detí v súčasnom dedinskom a mestskom spoločenstve*. Slovenský národopis 27, 4: 531-535.
- Satke A. 1973: *Současná žakovská anekdota ve Slezsku a na Ostravsku*. Český lid 60, 2: 70-85.
- Satke A. 1991: *Z našeho žakovského humoru*. In: Úsměv a smích. Anekdoty a humorky slezského venkova a hornického Ostravska. Karviná, Gramma: 153-163.
- Schenda R. 1995: *Bilder im Kopf – Kindheits-Erinnerungen*. In: Lipp C. (ed.): Medien, Populärer Kultur. Erzählung, Bild und Objekt in der volkskundlichen Forschung. Frankfurt – New York, Campus: 303-316.
- Schier-Oberdorfer U. 1985: *Hex im Keller. Ein überleiftes Kinderspiel im deutschen und englischen Sprachbereich*. München, Münchener Vereinigung für Volkskunde.
- Schier-Oberdorfer U. 1987: *Vom Murmelspiel zum Gummitwist. Kinderspiel im Freien*. In: Vater, Mutter, Kind. München, Stadtmuseum: 290-299.
- Scheufler V. 1974: *Volný čas a dětské hry pražského předměstí třicátých let*. In: Etnografie dělnictva 2, Národopisná knihnice 10, Praha, ÚEF ČSAV: 3- 31.
- Scheufler V. 1974: *Dětské hry našeho století se zaměřením na pražská předměstí*. In: Etnografie pražského dělnictva. Referáty z pracovní konference...Zpravodaj KSVI, Praha, ÚEF ČSAV: 77-81.
- Scheufler V. 1975: *Pražské děti*. In: Etnografie pražského dělnictva. Maketa sv. II., Praha, ÚEF ČSAV: 1-59.
- Scheufler V. 1976: *Dva autentické prameny k pražským dětským hrám*. Český lid 63, 2: 84- 92.
- Scheufler V. 1981: *Děti, jejich volný čas a hry*. In: Robek A. – Moravcová M. – Šťastná J. (ed.): Stará dělnická Praha. Život a kultura pražských dělníků 1848 – 1939. Praha, Academia: 136-151.

- Simonides D. 1995: *Formen und Denkweisen modernen Aberglaubens in Polen*. In: Lipp C. (ed.): *Medien, Populärer Kultur. Erzählung, Bild und Objekt in der volkskundlichen Forschung*. Frankfurt – New York, Campus: 154 – 162.
- Sirovátka O. 1991: *Anekdota jako živý druh folklóru*. In: *Literaria humanitas I*, Brno, Masarykova univerzita: 225-234.
- Sirovátka O. 1992: *Čítanka české lidové slovesnosti. Z lidových písní, vyprávění, říkadel a her*. Brno, Masarykova univerzita.
- Sirovátka O. 2002: *Folkloristické studie*. Brno, EÚ AV ČR.
- Sirovátka O. 1992: *Nad dílem Zdenky Jelínkové*. In: Zdenka Jelínková. *Bibliografická příloha Národopisné revue č. 3*. Strážnice, Ústav lidové kultury: 2-4.
- Svobodová J. 1981: *Rodina a rodinný život pražského dělnictva*. In: Robek A. – Moravcová M. – Šťastná J. (ed.): *Stará dělnická Praha. Život a kultura pražských dělníků 1848 – 1939*. Praha, Academia: 107-136.
- Svobodová-Goldmannová F. 1958: *Říkadla a hry slováckých dětí*. Uspořádala a zpracovala Olga Kadlčíková-Hrabalová. Gottwaldov, Krajské muzeum v Gottwaldově.
- Stolz H. 1927: *Brünner Auszälverse*. *Deutschmährische Heimat* 13: 159-164.
- Šebestová A. 1947: *Lidské dokumenty a jiné národopisné poznámky*. Praha, F. Borový.
- Šepláková V. 1984: *Folklorní povědomí strážnických dětí*. In: Frolec V. (ed.): *Socializace vesnice a proměny lidové kultury 3*. Uherské Hradiště, Slovácké muzeum: 105-116.
- Šepláková V. 1983: *Děti a lidová píseň na současné podlužácké vesnici*. In: Frolec V. (ed.): *Socializace vesnice a proměn lidové kultury 2*. Uherské Hradiště, Slovácké muzeum ad.: 121-130.
- Štěpánek F. S. 1899: *Z her dětí českých*. *Český lid* 8: 399 – 401.

- Toncrová M. 1990: *Co se dnes v Brně zpívá*. In: Toncrová M. (ed.): Národopisné studie o Brně. Brno, Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV: 135-151.
- Toncrová M. 1987: *Ke skladbě zpěvního repertoáru v městě Brně*. In: Holý D. – Sulitka A. (ed.): Lidová píseň, hudba, tanec. Místo, funkce, proměny. Krajské kulturní středisko, Brno: 45 – 52.
- Toncrová M. 2003: *Co si zpívají*. In: Pospíšilová J. (ed.): Rajče na útěku. Brno, Doplněk a Etnologický ústav AV ČR: 73-132.
- Pražská skupina školní etnografie 1995: *Typy žáků. Zpráva z terénního výzkumu*. Praha, Pedagogická fakulta UK.
- Václavek M. 1902: *Děti na Moravském Valašsku. Jejich hry a jiné zábavy*. Jičín, Kabátník a spol.
- Válka M. 1987: *Dětská říkadla, hádanky a hry jihovýchodní Hané*. Kroměříž, Muzeum Kroměřížska.
- Válka M. 1989: *Dětské výroční zvyky a obyčeje jihovýchodní Hané*. Kroměříž, Muzeum Kroměřížska.
- Velký sociologický slovník* 1996. Praha, Karolinum. (=VVS)
- Virtanen L. 1978 : *Children's Lore*. In: Studia Fennica 22, Helsinky, Finnish Literature Society.
- Virtanen L. 1987: *Aggression und Kindertradition*. In: Köstlin K. ad. (ed.): Kinderkultur. Bremen, Bremer Landesmuseum für Kunst- und Kulturgeschichte: 183-190.
- Virtanen L. 2000: *Children's Folklore*. In: Da Bois T. (ed.): Finnish Folklore. Studia Fennica Folkloristica 9, Helsinky.
- Voigt V. 1981: *Otázky folklorismu a detského folklóru v súčasnom zkušaní folklóru*. Slovenský národopis 29, 1: 101-105.
- Volfová J. 1984: *U potoka roste kvítí. Sborník dětského folklóru ze Vsetínska*. Vsetín, Okresní kulturní středisko.
- Vyhlídal J. 1909: *Hanácké děti*. Brno, Benediktinská knihtiskárna.

Weber-Kellermann I. 1997: *Die Kindheit*. Frankfurt am Main und Leipzig, Insel Verlag.

Weber-Kellermann I.– Falkenberg R. 1981: *Was wir gespielt haben. Erinnerungen an die Kinderzeit*. Frankfurt 1981.

Wehse R. (ed.) 1983: *Warum sind die Ostfriesen gelb im Gesicht?* Frankfurt am Main, Peter Lang.

Zapletal M. 1988: *Velká encyklopedie her IV. Hry ve městě a na vesnici*. Praha, Olympia.